

ВИВЧЕННЯ ОБСЯГІВ ЗВ'ЯЗКІВ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ – ВАЖЛИВА УМОВА ВІДВІДУВАННЯ НЕПОВНОСПРАВНИМИ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ ТА ЇХ ІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО

Анатолій МАГЛЬОВАНІЙ, Ольга СТАСЮК,
Василь ФРАНЧУК, Микола КОСТОВСЬКИЙ

*Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького,
Львівський державний університет фізичної культури,
Львівський державний університет внутрішніх справ*

Анотація. Стаття висвітлює результати вивчення обсягів планування та реалізації управлінських функцій, які забезпечують зв'язки з громадськістю Навчально-реабілітаційного центру „Джерело” м. Львова. Виявлено, що функція «зв'язки з громадськістю» має достатні обсяги в діяльності реабілітаційного центру. Установлено такі напрями зв'язків із громадськістю: співпраця із засобами масової інформації; співпраця з іншими центрами; співпраця з сім'ями осіб з особливими потребами; співпраця з трудовими колективами, громадськими організаціями, творчими колективами, товариствами; співпраця з органами влади; організація семінарів; організація конференцій, круглих столів; організація доброчинних конкурсів, фестивалів; організація аукціонів, торгів, ярмарків, виставок, лотерей; участь у видавничій діяльності. У плануванні й реалізації діяльності реабілітаційного центру не виявлено дій облікового характеру. Всі інші види дій у діяльності центру є наявними.

Ключові слова: центри реабілітації, неповносправні, зв'язки з громадськістю.

ИЗУЧЕНИЕ ОБЪЕМОВ СВЯЗЕЙ С ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ – ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ ПОСЕЩЕНИЯ ИНВАЛИДАМИ РЕАБИЛИТАЦИОННЫХ ЦЕНТРОВ И ИХ ИНТЕГРАЦИИ В ОБЩЕСТВО

Анатолій МАГЛЬОВАНІЙ,
Ольга СТАСЮК, Василь ФРАНЧУК,
Николай КОСТОВСЬКИЙ

*Львовский национальный медицинский
университет имени Данила Галицкого,
Львовский государственный университет
физической культуры,
Львовский государственный университет
внутренних дел*

Аннотация. Статья освещает результаты изучения объемов планирования и реализации управленческих функций, которые обеспечивают связи с общественностью Учебно-реабилитационного центра „Джерело” г. Львова. Выведено, что функция «связей с общественностью» имеет достаточный объем в деятельности реабилитационного центра. Установлены такие направления связей с общественностью: сотрудничество со средствами массовой информации; сотрудничество с другими центрами; сотрудничество с семьями инвалидов; сотрудничество с трудовыми коллективами, общественными организациями, творческими коллективами, обществами; сотрудничество с органами власти; организация семинаров; организация конференций, круглых столов; организация благотворительных конкурсов, фестивалей; организация аукционов, торгов, ярмарок, выставок, лотерей; участие в издательской деятельности. В планировании и реализации деятельности реабилитационного центра не выявлены действия учетного характера. Все другие виды действий в деятельности центра имеют место.

Ключевые слова: центры реабилитации, инвалиды, связи с общественностью.

Постановка проблеми. Сьогоднішня статистична інформація свідчить, що рівень залучення населення України до рухової активності є низьким і вкрай недостатнім. Так, за даними

STUDY OF PUBLIC RELATIONS – AN IMPORTANT CONDITION VISIT DISA- BLED REHABILITATION CENTER FOR THEIR INTEGRATION INTO SOCIETY

Anatoly MAHLOVANYI, Olga STASIUK,
Basil FRANCHUK, Nicholas KOSTOVSKY

*Danylo Halytsky Lviv National Medical University,
Lviv State University of Physical Culture,
Lviv State University of Internal Affairs*

Abstract. In the article the amount of public relations in the planning and implementation of management functions for example Training and Rehabilitation Center "Spring" of Lviv. We found that the function of "public relations" has the advantage of the rehabilitation center. Established areas such as public relations: cooperation with the media, cooperation with other centers, collaboration with families of persons with disabilities, working with labor groups, community organizations, creative teams, partnerships, cooperation with authorities, organization seminars, organization of conferences, round tables, organizing charity competitions, festivals, organizing auctions, auctions, fairs, lotteries, participation in publishing. The planning and implementation of the rehabilitation center not found an action character. All other actions identified in the activity center.

Key words: centers of rehabilitation, disabled persons, public relations.

науковців, наша країна, за кількістю громадян, залучених до організованої рухової активності, у декілька разів поступається Японії, Канаді, Німеччині, Фінляндії та ін. [1].

Ми погоджуємося із твердженням О.М. Кириленка (2010 [3]) про те, що галузь фізичного виховання і спорту вимагає створення сприятливих умов для розвитку організацій фізкультурно-оздоровчого та спортивного спрямування, де провідним має бути збереження й поліпшення здоров'я різних груп населення, зокрема й неповносправних, що є ціннісним пріоритетом для їх залучення до рухової активності. Адже за даними Міністерства охорони здоров'я в Україні проживає 3 млн осіб з особливими потребами.

На думку дослідників, спорт неповносправних є особливою ланкою сучасного спортивного руху і його активний розвиток зумовлює необхідність розробки та науково-методичного обґрунтування специфічних методик. Серед основних проблем, що слід розв'язати в роботі з неповносправними, на думку більшості науковців, є їх соціалізація, і це насамперед стосується молоді [4, 5]. Однак суспільство ще не готове сприймати як рівних осіб з особливими потребами. Потрібно побороти суперечності між необхідністю подолати соціальну ізоляцію неповносправних і відсутність відповідних для цього соціально-педагогічних умов. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є активна діяльність центрів реабілітації для активізації зв'язків із громадськістю, підвищення рівня поінформованості неповносправних, що дозволить поліпшити процес їхньої інтеграції в суспільство.

У зв'язку із викладеним, вивчення проблеми соціалізації неповносправних через їхню участь у систематичній фізкультурно-реабілітаційній діяльності є актуальним та соціально важливим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить проведений аналіз наукових праць, сьогодні будь-яка організація зацікавлена не тільки у своїх безпосередніх співробітниках, а й у зовнішній аудиторії. Якщо раніше застосовувався термін «публіситі» – просте поширення різноманітної інформації про компанію і її продукцію в засобах масової інформації, яке не мало яскраво вираженого комерційного характеру, то ми вважаємо за доцільне застосовувати поняття «зв'язки з громадськістю», яке об'єднує більш різноманітні види діяльності, ніж ті, які використовуються в рамках публіситі.

На Заході часто вживається термін «стратегічні комунікації». Г.Г. Почепцов (2000) також пропонує розглядати цей аспект діяльності ширше, даючи йому назву – «розвиток громадських зв'язків», що вказує на орієнтацію діяльності, перспективу й завдання удосконалення суспільних зв'язків [6].

Загалом, головна мета зв'язків з громадськістю зводиться до досягнення взаєморозуміння (заснованого на правді, знанні) між організацією та громадськістю, виявлення й формування загальних уявлень, цінностей, інтересів і переваг на основі достовірної і достатньої інформації.

Дослідження науковців не розходяться у своїх твердженнях щодо способів вирішення завдань зв'язків з громадськістю, які є таким: інформування, поліпшення взаєморозуміння, контактів; вияв і ліквідація негативних чуток і джерел дезінформації; розширення сфер впливу [6, 7].

Зважаючи на безперечну актуальність цього виду діяльності та застосування її майже у всіх сферах суспільного життя, існує велика кількість інструментів і форм зв'язків з громадськістю, які використовуються для вирішення різноманітних завдань [7, 8, 9]. Зокрема, до інструментів зв'язків з громадськістю належить організація відносин із засобами масової комунікації; видання друкованої продукції; проведення презентацій і демонстрації послуг; виготовлення аутовізуальної продукції; матеріали, які представляють компанію; використання усного мовлення; благодійна діяльність; спонсорство; участь у виставках і ярмарках; web-сторінка компанії тощо.

Важливе місце при управлінні процесом зв'язків з громадськістю належить правильному плануванню цього процесу, від чого надалі залежить ефективність роботи організації. Знання

складових частин та основних рішень у сфері зв'язків з громадськістю, на наш погляд, є першочерговим для забезпечення позитивного розвитку закладу.

Особливої уваги зв'язкам з громадськістю потрібно приділяти керівникам і працівникам закладів сфери реабілітаційних послуг. Неповносправні особи набагато більше, ніж будь-хто інший, потребують постійної поінформованості про діяльність відповідних реабілітаційних центрів, про види реабілітаційних послуг, які ними надаються. Вони повинні також бути поінформованими, до кого саме й у який із реабілітаційних центрів їм звертатися при наявності тієї чи іншої проблеми.

Правильно налагоджений процес зв'язків із громадськістю призведе до створення двосторонньої, ефективної взаємодії реабілітаційних закладів з неповносправними, їхніми батьками або опікунами, що забезпечуватиме задоволення потреб перших і других.

У зв'язку з викладеним, **метою** нашого дослідження було вивчення обсягів зв'язків із громадськістю у плануванні та реалізації управлінських функцій реабілітаційних центрів.

Для вирішення поставленої мети використовували такі **методи дослідження**: теоретичний аналіз, систематизація й узагальнення даних наукової та методичної літератури з питань зв'язків з громадськістю; метод системного аналізу; методи математичної статистики.

Результати дослідження. За допомогою методу системного аналізу ми вивчали зміст діяльності Навчально-реабілітаційного центру „Джерело” м. Львова, обсяги та зміст запланованої й реалізованої закладом діяльності впродовж календарного року. Для цього аналізувався статут і документи планування реабілітаційного центру, протоколи робочих нарад і засідань.

Інструментом аналізу були «Класифікатори функцій», розроблені О.М. Ждановою, які ми модифікували згідно з завданнями дослідження [2]. За допомогою «Класифікатора-1» вивчалася документація планування, протоколи та інші документи, які відображають зміст діяльності. Одночасно із аналізом напрямків діяльності вивчалися види дій та характер робіт, за допомогою яких планувались або виконувались функції. Для цього було застосовано «Класифікатор-2». До його матриці належали такі види дій: розпорядчі, організаційні, виконавчі, облікові, контрольні, із використанням яких планувались або реалізовувались зв'язки з громадськістю.

Аналіз документації планування й реалізації діяльності Навчально-реабілітаційного центру „Джерело” свідчить про наявність майже всіх функцій управління, передбачених класифікатором. Так, з'ясовано, що при плануванні діяльності виняток становлять функції 08 і 13 – діяльність у сфері статистики та профілактична діяльність відповідно. При плануванні діяльності найбільші обсяги припадають на зв'язки з громадськістю (14) – 37,1%. Перевага цього виду діяльності у плануванні управлінських функцій пов'язана з тим, що цей реабілітаційний центр є громадської форми власності і йому притаманне налагодження тісних взаємин з іншими громадськими організаціями. Друге місце посідає функція «матеріально-технічне забезпечення» (09) – 21,6%. Третьою за обсягами у плануванні діяльності є функція «навчально-методичне та програмне забезпечення» (02), на яку відводиться 11,8% планування. Наступні за обсягами, але значно менші попередніх, такі види запланованих дій: співпраця з науково-дослідними та навчально-виховними закладами (06), на яку припадає 7,8%, інтеграційно-адаптаційна діяльність (03) та робота з кадрами (05), на кожен з яких відводиться по 3,9% загального обсягу запланованої діяльності. Планування діяльності (01), мотивація діяльності (04), збір соціологічної інформації (07), контроль діяльності (10) та юридична допомога (12) – функції, які за обсягами планування діяльності центру є найменшими. На кожен з них припадає по 2% загального обсягу запланованих дій.

Системний аналіз документів, у яких зафіксовано виконання запланованої діяльності, свідчить про відсутність чотирьох функцій: співпраця з науково-дослідними та навчально-виховними закладами (06), збір соціологічної інформації (07), юридична допомога (12) та профілактична діяльність (13). У реальній практиці на першому місці – навчально-методичне та програмне забезпечення діяльності (02) – 28%, на другому місці – робота з кадрами (05) – 15,8%. Зв'язки з громадськістю (14) посідають третє місце. На них відводиться 14,0% обсягів реалізованої діяльності реабілітаційного центру. На подальших місцях опинилися обсяги таких

видів діяльності: матеріально-технічне забезпечення (09) – 10,5%; навчально-методичне та програмне забезпечення (02) – 8,9 %; мотивація діяльності працівників (04) і контроль діяльності (10) – по 7,0% на кожний із видів діяльності. На накопичення статистичної інформації (08) і консультативну допомогу (11) припадає по 3,5% відповідно. Найменші обсяги реалізованих дій має інтеграційно-адаптаційна діяльність (03) – 1,8%.

Визначені й подані вище обсяги зв'язків із громадськістю бралися за 100% і підраховували обсяги кожного їх різновиду. За допомогою „Класифікатора-2” визначено види дій і характер робіт, які планувалися чи проводилися для виконання названих вище підфункцій, що дозволило більш точно й детально здійснити аналіз названого аспекту діяльності реабілітаційного центру.

Системний аналіз управлінської діяльності щодо зв'язків з громадськістю Навчально-реабілітаційного центру «Джерело» виявив, що всі підфункції, які наявні у «Класифікаторі-1», у діяльності Навчально-реабілітаційного центру «Джерело» плануються, але не всі виконуються. При цьому на співпрацю з сім'ями припадає 15,8% у планах діяльності, у той самий час у реальній практиці названої діяльності проводиться удвічі більше (37,5%). Результати подано у табл. 1.

Таблиця 1

**Аналіз напрямків зв'язків з громадськістю
Навчально-реабілітаційного центру „Джерело”
(у % до загальних обсягів зв'язків із громадськістю)**

Код підфункції	Заплановані обсяги	Види запланованих дій	Реалізовані обсяги	Види реалізованих дій
14.1	5,3	організаційні	-	-
14.2	10,5	організаційні, розпорядчі	12,5	виконавчі
14.3	15,8	організаційні, контрольні	37,5	виконавчі
14.4	10,5	організаційні	-	-
14.5	15,8	організаційні	-	-
14.6	10,5	організаційні	12,5	організаційні
14.7	10,5	організаційні, розпорядчі	12,5	організаційні
14.8	5,3	організаційні, виконавчі	-	-
14.9	5,3	організаційні	12,5	організаційні, розпорядчі
14.10	10,5	організаційні, розпорядчі	12,5	організаційні, виконавчі
Всього:	100		100	

Примітки: 14.1 – співпраця з ЗМІ; 14.2 – співпраця з іншими центрами; 14.3 – співпраця з сім'ями осіб з особливими потребами; 14.4 – співпраця працівників і клієнтів із трудовими колективами, громадськими організаціями, творчими колективами, товариствами; 14.5 – співпраця з органами влади; 14.6 – організація семінарів для працівників, клієнтів і громадськості реабілітаційного центру; 14.7 – організація конференцій, круглих столів для працівників і громадськості; 14.8 – організація працівниками та клієнтами реабілітаційного центру добродійних конкурсів, фестивалів для громадськості; 14.9 – організація аукціонів, торгів, ярмарок, виставок, лотерей для громадськості; 14.10 – участь у видавничій діяльності.

Отже, можна констатувати, що у плануванні діяльності центру функції «зв'язки з громадськістю» відведено понад третину обсягів запланованих дій. Проте реалізовані обсяги цієї функції є на 23,1% нижчими, ніж заплановані.

Як видно з результатів дослідження, реабілітаційний центр благодійного та громадського характеру „Джерело” у плануванні віддає перевагу таким функціям – матеріально-технічне забезпечення (09) і зв'язки з громадськістю (14).

Таким чином, виявлено наявні резерви для підвищення ефективності управління зв'язками з громадськістю, адже відсутність деяких різновидів дій сприяє зниженню їх результативності.

Висновки.

1. Результати проведеного системного аналізу свідчать про те, що функція «зв'язки з громадськістю» має достатні обсяги в діяльності реабілітаційного центру. Заходи зазначеного напрямку плануються й реалізуються на практиці. Зокрема встановлено, що реабілітаційному центру властиві такі напрямки зв'язків із громадськістю: співпраця із засобами масової інформації; співпраця з іншими центрами; співпраця з сім'ями осіб з особливими потребами; співпраця з трудовими колективами, громадськими організаціями, творчими колективами, товариствами; співпраця з органами влади; організація семінарів; організація конференцій, круглих столів; організація добродійних конкурсів, фестивалів; організація аукціонів, торгів, ярмарків, виставок, лотерей; участь у видавничій діяльності.

2. Із п'яти видів дій, які введено до «Класифікатора-2» (розпорядчі, організаційні, виконавчі, облікові, контрольні), у плануванні і реалізації діяльності реабілітаційного центру не виявлено дій облікового характеру. Всі інші види дій у діяльності центру є наявними.

Перспективи подальших досліджень. Для залучення якомога більшої кількості неповносправних до відвідування центру фізичної реабілітації слід удосконалити процес управління зв'язками з громадськістю у напрямку проведення активної інформаційної діяльності про послуги; мотивування персоналу до створення позитивних відгуків відвідувачів; збільшення кількості та підвищення рівня кваліфікації персоналу, що дозволить підвищити якість реабілітаційних послуг, які надаються неповносправним.

Список літератури

1. *Дутчак М. В.* Спорт для всіх у світовому контексті / М. В. Дутчак. – К. : Олімпійська література, 2007. – С. 85.
2. Звіт про виконання науково-дослідної роботи відповідно до Зведеного плану НДР у галузі фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр. за темою 1.3.4. : Організаційно-методичні основи розвитку в Україні Руху «Спорт для всіх»: організаційно-методичні основи розвитку руху «спорт для всіх». – Л. : ЛДУФК, 2010. – 46 с.
3. *Кириленко О. М.* Залучення населення України до спортивно-оздоровчої активності: соціологічний аналіз проблеми / О. Кириленко // Парадигма здорового способу життя: духовні та фізичні компоненти : зб. наук. ст. II Міжнарод. наук.-теорет. конферен. кафедри соц.-гуман. дисциплін. – К. : НУФВСУ, 2010. – С. 51–66.
4. *Перфільєва М. В.* Соціалізація неповносправних дітей в рамках інклюзивної освіти / М. В. Перфільєва // зб. наук. пр. Кам'янець-Подільського нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2009. – Вип. 11. – С. 72-76.
5. Шляхи удосконалення фізкультурно-спортивної роботи з інвалідами в Україні / С. Матвеев, І. Когут, Л. Радченко [та ін.] // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2004. – № 2. – С. 109–112.
6. *Почепцов Г. Г.* Паблік Рилейшнз : навч. посіб. / Г. Г. Почепцов. – К. : Знання ; КОО, 2000. – 506 с.
7. *Слісаренко І. Ю.* Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління : навч. посіб. / І. Ю. Слісаренко. – К. : МАУП, 2001. – 104 с.
8. *Шин Марджори.* Как добиться успеха в работе по связям с общественностью : пособие / Шин Марджори. – М. : б. и., 1995. – 55 с.
9. *Шишкина М. А.* Паблік рилейшнз в системе социального управления / М. А. Шишкина. – СПб. : б. и., 1999. – 360 с.